

[Hans Rasmussen.]

grund til at tro, at landbruget fremover vil være i stand til at opsuge blot nogen del af de store årgange; tværtimod må vi vel regne med, at der stadig vil finde en vandring sted fra land til by, og det nødvendiggør, at byerhvervene må indstille sig på at opsuge den overflødiggjorte arbejdskraft. Mig forekommer det at være en paradoksal tilstand, at når et stigende antal mennesker ønsker at komme i arbejde, synes det under vort nuværende samfundssystem faktisk at være en ulykke. Set udfra et samfundsmæssigt synspunkt skulle det dog være en glædelig begivenhed, at disse nye årgange nu begynder at kunne yde deres bidrag til fremstillingen af nationalproduktet. Udfra et samfundsmæssigt synspunkt må det være af afgjort vigtighed, at en så stor part som muligt af de unge mennesker, der nu efterhånden kommer til, bliver inddraget i produktiv virksomhed indenfor vort erhvervsliv.

Vi har jo her i landet i forvejen et meget stort antal mennesker, som er beskæftiget med at fordele varerne. Såvidt mig bekendt har vi i dette land verdensrekord med hensyn til antallet af butikker i forhold til landets indbyggertal. Udfra en sådan erkendelse må det da også være nødvendigt, at der foregår en rationalisering såvel i grossistledet som i detailledet indenfor dansk erhvervsliv. Fra arbejdsgiverside har man ofte rettet en stærk kritik imod den laugs-mæssige opdeling, som en stor del af dansk fagbevægelse finder sig i, og man har ment, at dette i høj grad hindrer den rette bevægelighed på arbejdsmarkedet. Mellem de to hovedorganisationer, Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, er der imidlertid indgået en aftale, som skulle imødekomme arbejdsgivernes ønske om en større elasticitet. Men det forekommer os i fagbevægelsen, at aftalen ikke under alle forhold har været lige godt udnyttet fra arbejdsgiverside. Indenfor jernindustrien har vi forsøgt at imødekomme arbejdsgiverne så langt, som det var praktisk forsvarligt under hensyn til arbejdets kvalitet og udførelse — hvad der selvfølgelig i høj grad må tages hensyn til.

Nu er der sikkert ingen tvivl om, at den stigende strukturrationalisering vil medvirke til en mere gnidningsfri arbejdsproces; må-

ske vil det i mange tilfælde være lettere at fordele arbejdet mellem vore forskellige virksomheder, end det er at føre arbejdskraften fra en til en anden virksomhed, som mange gange er overbelastet af ordrer, og for hvis arbejdere boligproblemet spiller en meget stor rolle. Mange danske industri-virksomheder står jo med gode arbejdsmaskiner og ikke altid fuldt udnyttet kapacitet af deres virksomhed, hvorfor man uden tvivl mellem de forskellige virksomheders ledelser måtte kunne finde frem til et bedre ligevægtpunkt i ordrebestanden, når det drejer sig om arbejdets udførelse set udfra en helhed indenfor det danske samfund.

Det er med beklagelse, vi i dette land næsten ifølge en naturlov kommer i valutavanskeligheder, når vi fører en politik, der tilsigter høj beskæftigelse. Det kan derfor ikke være den høje regering, ej heller folketinget, ligegyldigt, hvorledes vi fremover skal beskæftige de store årgange. Det må i høj grad være den produktive side af sagen, vi har for øje, når de kommende årgange skal placeres, for derved vil de også blive medvirkende til en løsning af vort valutaproblem. Fra den høje regerings side bør man tilrettelægge tingene således, at der tilstræbes en udvidelse af vor industrielle kapacitet, således at et større antal bliver beskæftiget ved fremstilling af større væremængder. Det må derfor hilses med glæde, at man i det høje ting fornylig har vedtaget at udvide mulighederne for statsgaranti til eksport. Dog er det imidlertid ikke nok, at man fra det offentliges side udvider hjælpen til eksisterende eller nye eksportvirksomheder. Hele problemet om vort erhvervslivs struktur må snarest tages op til en positiv undersøgelse og behandling.

Indenfor mit parti er det med glæde, at vi har konstateret, at formanden for Industrirådet i en tale stærkt har givet udtryk for nødvendigheden af en strukturrationalisering af dansk erhvervsliv. Efter vor mening er det ikke nok, at man i de enkelte virksomheder koncentrerer sig om at fremstille varerne efter de mest hensigtsmæssige metoder, selvom jeg indrømmer, at det selvfølgelig er nødvendigt også for de enkelte virksomheder at være fuldt konkurrencedygtige. Vi har imidlertid en lang række små virksomheder, som frem-